ROK VIII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 14

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LIPCA 1933 ROKU

POROZUMIENIE MIĘDZY WYTWÓRCĄ I SPOŻYWCĄ

Zbliżenie producenta z konsumentem na każdym odcinku pracy przemysłowej i handlowej jest sprawą wielkiej doniosłości. Szczególnie jednak płodne w następstwa zdaje się być bezpośrednie porozumienie wytwórcy i odbiorcy artykułów chemicznych. Różnorakość gatunku, stopnia czystości, przeznaczenia jednego i tego samego przetworu chemicznego stwarza tysiączne trudności przy formułowaniu zamówienia, przyjęcie obstalunku, dostawie towaru. Trudności te potęgują się jeszcze znaczniej, gdy chodzi o przerzucenie się z towaru importowanego na krajowy, o zastąpienie zagranicznego dostawcy polskim producentem. Wówczas wymiana korespondencji nie prowadzi naogół do celu. Nie pomaga nawet często nadesłanie próbek żądanego towaru, tem mniej zaś podanie nazwy preparatu, dotychczas importowanego, z reguły fantazyjnej i nic nie mówiącej. Niezbędne jest wówczas osobiste zetknięcie się producenta i konsumenta, którzy na drodze bezpośredniej wymiany myśli dochodzą zazwyczaj do porozumienia.

Sprawa ta nabiera osobliwej ostrości na tle aktualnych warunków wymiany zagranicznej. Znane powszechnie utrudnienia przywozowe, w związku z reglamentacją importu dużej ilości artykułów chemicznych, zmuszają kupca do poszukiwania źródeł zakupu w kraju. Ponadto — istnieje wśród odbiorców tendencja przesunięcia punktu ciężkości zaopatrywania rynku w towary chemiczne z dotychczasowego głównego do Polski importera chemikalij na inne ośrodki produkcji. Obie te okoliczności stwarzają szczególnie korzystną dla naszego przemysłu chemicznego konjunkturę. Jest ona tem więcej godna wyzyskania, że kupiec, odrzucając dotychczasowe źródło nabycia, z natury rzeczy zwraca się przedewszystkiem do krajowego przemysłu, żądając towaru zastępczego. Staje się przeto nietylko bardzo cennym informatorem o możliwościach podjęcia nowych działów produkcji, lecz może być nawet inicjatorem uruchomienia nieistniejących dotychczas fabrykacyj.

Na tem tle staje się całkiem oczywisty pożytek, potrzeba, a nawet konieczność bliskiego kontaktu między producentem chemicznym i konsumentem jego wytworów, co też skłoniło w swoim czasie Związek Przemysłu Chemicznego do przeprowadzenia całej kampanji na terenie Izb Przemysłowo-Handlowych, celem wywołania pożądanej dyskusji między wytwórcą i odbiorcą. Obecnie — przystąpiliśmy do wznowienia akcji; pierwsza taka narada odbyła się w Izbie Przemysłowo-Handlowej we Lwowie, podczas III Zjazdu Chemików Polskich. Z dyskusji, jaka miała miejsce po zebraniu, wyciągnąć można było długi szereg konkretnych wniosków, utrwalających stosunki między producentem i kupcem. Usłyszeliśmy więc ze strony odbiorców realne koncepcje i propozycje, dotyczące gatunków towaru, sposobów opakowania, terminów dostawy, nawet warunków płatności i wysokości rabatów. Ponieważ zaś w zebraniu wzięła udział większa ilość przemysłowców, bawiących we Lwowie z okazji Zjazdu, więc też można było rozwinąć dyskusję na szerokiej płaszczyźnie.

Związek Przemysłu Chemicznego zamierza kontynuować podobną pracę na terenie innych Izb Przemysłowo-Handlowych.

Ponadto — w ramach naszej działalności leży też zetknięcie producenta nietylko z terytorjalnymi odbiorcami (jak to ma miejsce w Izbach), lecz również z określonemi działami przemysłu, które używają produktów chemicznych. I tutaj również możemy się wykazać rzeczowemi rezultatami. Przed paru miesiącami odbyło się na terenie Związku Przemysłu Włókienniczego w Łodzi zebranie, mające na celu zbliżenie włókiennictwa, zużywającego artykuły chemiczne, z ich producentami. W wyniku — przeprowadzana jest szczegółowa ankieta na temat wysokości faktycznego zapotrzebowania artykułów pomocniczych dla włókiennictwa. Przemysł chemiczny ze swej strony przedstawił plan rozwoju produkcyjnego na najbliższą przyszłość — na tle postępów techniki włókienniczej.

W dalszym naszym programie leży zwołanie podobnej narady producentów chemicznych z odbiorcami przemysłowymi: garbarstwem, papiernictwem, przemysłem rolnym i t. d.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dnia 1 do 15 lipca r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującemi sprawami:

W sprawach traktatowych:

złożył opinję w sprawie żądań taryfowych w związku z rokowaniami o zawarcie traktatu handlowego polsko-francuskiego.

W sprawach eksportowych:

zbadał możliwości eksportu i poczynił starania o ułatwienie wywozu kilku artykułów chemicznych, w ramach konkretnych tranzakcyj,

przeprowadził ankietę, mającą na celu zebranie materjałów w sprawie cen surowców, półfabrykatów i artykułów pomocniczych, używanych przy produkcji towarów na eksport.

W sprawach handlu wewnętrznego:

wystąpił do Min. Rolnictwa z inicjatywą nowelizacji przepisów o handlu nawozami sztucznemi, w kierunku dokładnego ustalenia warunków i cech charakterystycznych, znamiennych dla krajowej mączki fosforytowej,

zbadał dokładnie sprawę znakowania waty i wystąpił z odpowiedniemi wnioskami, zmierzającemi do uregulowania handlu watą hygroskopijną, tudzież eliminowania z rynku waty niewłaściwie znakowanej,

wskazał szereg źródeł zakupu artykułów chemicznych, dotychczas importowanych z zagranicy.

ZNAKOWANIE TOWARÓW KRAJOWYCH

Sprawa znakowania towarów, wytwarzanych w kraju, celem umożliwienia łatwego rozróżniania przez konsumenta towaru krajowego od importowanego, jest rzeczą wielkiej doniosłości. We wszystkich prawie krajach Europy propagowane jest używanie specjalnych znaków słownych lub obrazowych, pozwalających na pierwszy rzut oka rozpoznać wyrób krajowy.

Podjęcie odpowiedniej akcji w Polsce jest zewszechmiar pożądane — w ramach istniejącej organizacji społecznej, Centralnego Tow. Popierania Wytwórczości Krajowej. Oczywiście, używanie znaku Towarzystwa powinnoby wynikać tylko z odpowiedniej propagandy, nie być zaś przymusem ustawowym. Podobnie zresztą, jak zaopatrywanie towarów w napisy: „wyrób krajowy", „made in Poland" i t. p. nie może być uwarunkowane jakąkolwiek rejestracją. Znakowanie towaru wprowadzające w błąd co do jego pochodzenia, jest bowiem karalne na podstawie obowiązujących przepisów (o nielojalnej konkurencji) i niema potrzeby stwarzania w tym zakresie nowych norm prawnych.

Dlatego też wysiłek społeczny musi być zwrócony w kierunku przestrzegania istniejących rozporządzeń, nie zaś formułowania nowych, któreby domagały się np. rejestrowania wszystkich wyrobów, w kraju wytwarzanych. Wywołałoby to zbędne komplikacje, stworzenie nowego wielkiego aparatu, koszty związanie ze zgłaszaniem towarów i t. d.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem Instytutu Spraw Społecznych ukazała się druga skolei praca, dotycząca bezpieczeństwa i higjeny pracy w przemyśle ceramicznym i cementowym. Podobnie, jak pierwsze wydawnictwo poświęcone kwasowi solnemu i octowemu, omawiane opracowanie dzieli się na dwie zasadnicze części: przebieg wyrobu poszczególnych produktów z punktu widzenia higjeny i bezpieczeństwa pracy, oraz omówienie urządzeń higjenicznych i środków ochrony zatrudnionych.

Praca zasługuje na szczególną uwagę; napisana jest w sposób jasny i celowy. Dodane streszczenie książki w języku francuskim zachęcić może do przekładu na języki obce.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Łodzi wydała IV Sprawozdanie z działalności za rok 1932.

Poza faktycznem sprawozdaniem z prac, dokonanych przez Izbę, książka zawiera też monograficznie podane omówienie sytuacji poszczególnych dziedzin przemysłu, znajdujących się na terenie Izby Łódzkiej. Przemysł chemiczny omówiony jest dokładnie, w szczególności jeśli chodzi o jedwab sztuczny, barwniki syntetyczne i przemysł gumowy.

CENY SPIRYTUSU PRZEMYSŁOWEGO

Z dniem 30 czerwca r. b. wszedł w życie nowy cennik spirytusowy na spirytus do celów przemysłowych, ustalający następujące ceny sprzedażne za litr spirytusu 100%-wego w złotych:

do wyrobu galenowych środków leczniczych, specyfików farmaceutycznych, do użytku aptecznego i szpitalnego	zł.	9.—
do wyrobu artykułów perfumeryjno-kosmetycznych	„	5.—
do wyrobu octu, eteru, polityry, lakierów, syntetycznych środków leczniczych, preparatów organoterapeutycznych, materjałów wybuchowych i na wszelkie inne cele przemysłowe	„	1.35
do celów napędowych	„	0,45

Wszystkie ceny powyższe rozumieją się za rektyfikat pierwszego gatunku lub spirytus odwodniony.

Cennik powyższy nie różni się naogół od dotychczas obowiązującego i jest wyrazem ostatecznego ujednostajnienia cen sprzedażnych spirytusu na cele przemysłowe. Dezyderat przemysłu chemicznego, aby cena spirytusu do wyrobu specyfików farmaceutycznych była oznaczona w tej samej wysokości, jak do wyrobu syntetycznych środków leczniczych i preparatów organoterapeutycznych — nie został uwzględniony.

Monopol Spirytusowy może za zgodą Ministra Skarbu sprzedawać po cenach niższych spirytus na cele wojskowe i napędowe, oraz denaturat dla instytucyj zwolnionych całkowicie lub częściowo od opłacania podatku od olejów mineralnych. Ponadto Monopol oznacza niższe ceny na spirytus, przeznaczony do wyrobu artykułów eksportowych.

NOWE ULGI CELNE

Rozporządzeniem z dnia 30 czerwca r. b. zostały ustalone ulgi celne, obowiązujące do dnia wejścia w życie nowej taryfy celnej, t. j. do dnia 10 października r. b. Ulgi te ogłoszono w Dz. Ust. Nr. 46, z dnia 30 czerwca 1933 r. pod poz. 368. Ulgi celne dotyczą następujących artykułów, interesujących bezpośrednio przemysł chemiczny:

celuloid (poz. 68, p. 3 i 4 taryfy celnej) za pozwoleniem Min. Skarbu korzysta z ulgi wynoszącej 75% cła normalnego,

elektrody węglowe i grafitowe do celów przemysłowych (poz. 71, p. b, c) za pozw. Min. Sk. — korzystają z ulgi wynoszącej 90% cła normalnego,

siarczan baru strącony do wyrobu papieru (poz. 96, p. 3a) za pozw. Min. Sk. — 75% cła normalnego,

dwutlenek baru (poz. 102, p. 1) — 80% cła normalnego,

masy kontaktowe do celów przemysłowych (poz. 112, p. 25 b) — za pozw. Min. Sk. — 90% cła normalnego,

nadmanganian potasowy do celów przemysłowych (poz. 112, p. 25 b) za pozwoleniem Min. Sk. — 80% cła normalnego,

chlorek cynawy do celów przemysłowych (poz. 112, p. 25b) — za pozw. Min. Sk. — 75% cła normalnego,

metyloheksalina do celów przemysłowych (poz. 112, p. 25c) — za pozw. Min. Sk — 90% cła normalnego,

olej drzewny (poz. 117, p. 6) — 50% cła normalnego,

substrat bituminowo-olejowy do wyrobu farb rdzochronnych (poz. 117, p. 10) za pozwoleniem Min. Sk. — 80% cła normalnego,

aldehyd benzoesowy do wyrobu barwników (poz. 119, p. 4) za pozw. Min. Skarbu — 85% cła normalnego,

płatki aluminjowe do wyrobu materjałów wybuchowych (poz. 166) za pozw. Min. Sk. — 80% cła normalnego,

papiery do fabrykacji papierów światłoczułych i opakowania błon fotograficznych dla właściwych fabryk (poz. 177, p. c. I. II., 6d, p. 11b I. II, c I, II, p. 20, poz. 178, p. 9a) za pozw. Min. Sk. — 60%, 80%, 90% cła normalnego.

Ponadto Rozporządzenie powyższe obejmuje również ulgi celne na przędziwo cięte z włókna sztucznego o zbliżonej długości włókien (t. zw. vistra) — w wysokości 90% i 70% cła normalnego. Ogłoszenie tej ostatniej ulgi celnej spotyka się z protestem krajowych fabryk sztucznego jedwabiu, które wytwarzają całkowicie analogiczny produkt w gatunkach i ilościach, najzupełniej odpowiadających zapotrzebowaniu rynku wewnętrznego. Toteż import vistry z zagranicy nie jest technicznie usprawiedliwiony ani gospodarczo potrzebny.

Równocześnie z ogólnem Rozporządzeniem o ulgach celnych ogłoszone zostało w Dz. Ust. Nr. 46 Rozporządzenie z dnia 24 czerwca 1933 r. o uldze celnej na kwas węglowy, wprowadzające stosowanie 80%-wej zniżki od cła normalnego, za specjalnemi pozwoleniami Min. Skarbu. Ulga ta — w przeciwieństwie do ulg objętych ogólnem Rozporządzeniem — obowiązuje aż do odwołania.

K R O N I K A

Dnia 4 lipca r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Ministerstwie Skarbu, na którem — spośród spraw bezpośrednio interesujących wytwórczość chemiczną — postanowiono:

mąkę dla diabetyków clić według poz. 3, p. 2 c. taryfy celnej,

materace z włosia impregnowanego gumą clić według poz. 88, p. 1 d. taryfy celnej.

Dnia 12 lipca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem w poczet członków Związku przyjęto: Wytwórnię Fotochemiczną „Ero" w Poznaniu oraz Fabrykę Chemiczną Leon S. Goldflam w Warszawie.

Zarząd, rozważając wezwanie Centralnego Towarzystwa Popierania Wytwórczości Krajowej, postanowił poprzeć działalność Towarzystwa, kontynuując zresztą zasadniczą pozytywną współpracę Związku z tem Towarzystwem, wyrażającą się w udziale p. inż. T. Zamoyskiego we władzach Towarzystwa, mianowicie w jego Zarządzie. Do sprawy Tow. Popierania Wytwórczości Krajowej powrócimy jeszcze, przedewszystkiem w płaszczyźnie urządzanego przez Towarzystwo pociągu-wystawy.

Uwagę członków Związku zwracamy na numer 155 Codziennej Gazety Handlowej z dnia 11 lipca r. b. Numer ten został w znacznej części poświęcony III Zjazdowi Chemików Polskich i zawiera interesujące wywiady z członkiem Instytutu, prof. Kamilem Matignon, prezesem Związku Przemysłu Chemicznego — Dr. Józefem Landauem oraz przewodniczącymi dwóch Sekcyj Związkowych: sztucznego jedwabiu, inż. Feliksem Wiślickim i farmaceutycznej, Dr. Stefanem Otolskim. Ponadto ogłoszone też zostały przemówienia, wygłoszone na otwarciu Zjazdu przez kierowników Komitetu Organizacyjnego Zjazdu: prof. Józefa Zawadzkiego i prof. Adolfa Joszta.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 48 z dn. 5 lipca r. b. ukazało się pod poz. 380 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 26 czerwca 1933 r. w sprawie podatku drogowego i opłat od materjałów pędnych na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego. Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia — spirytus etylowy przeznaczony do napędu pojazdów mechanicznych, benzol, syntetyczny spirytus metylowy oraz produkty naftowe o ciężarze właściwym do 0,810: podlegają opłacie w wysokości 12 groszy od 1 kg. Od opłaty tej zwolniony jest tylko spirytus etylowy przeznaczony do poruszania silników w rolnictwie, oraz benzol przeznaczony do celów wojskowych (materjały wybuchowe). Rozporządzenie weszło w życie dn. 5 lipca r. b.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,54 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,69 „
Azotan amonu	100 „
Azotyn sodowy	120 „
Benzol handlowy 90%	80 „
„ czysty	92 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	110—125 „
Chlorek cynku 50° Bé	40 „
Chlorek wapna bielący	30,6 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi"	1,800 „
Eter siarkowy	390 „
Fenol czysty	265 „
Formalina 40%	270 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	225 „
* „ techniczna 85/88%	160 „
* Karbid granulowany	70 „
Karbolineum	29,75 „
Klej kostny	230 „
Klej skórny biały	260 „
Krezol	128 „
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO_3	93 „
Kwas mrówkowy 85%	241 „
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 „
„ solny 19°/21° Bé	12,25 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15 zł.
„ rogowa 13/14% N_2	— „
Naftalin surowy prasowany	28,00 „
„ czysty w łuskach	52,50 „
Octan sodu	120 „
„ ołowiu	215 „
Oleina zwierzęca destylat	190 „
„ „ saponifikat	180 „
Oleum 20%	19,24 „
Olej lniany	132 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 „
Smoła preparowana	17,50 „
Saletra potasowa	130 „
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 „
* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 „
Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 „
Siarczan amonu	29,65 „
* Siarczan miedzi	110—125 „
* Siarczek sodu 60/62%	60 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska krystaliczna	7,00 „
Stearyna	150 „
Superfosfat 16% par. Warszawa	10,72 „
Toluol czysty	105 „
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH_3	60 „
Żelatyna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3, m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Henryków pod Warszawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro **sprzedaży**: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ". Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„FR. KARPIŃSKI SPÓŁKA AKCYJNA", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i **kaustyczna:**
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszewa Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI — Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11